

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De contritionis veritate aureum opus Fratris Joa[n]nis
Viualdi de Monte regali. ordinis fratrum predicatoru[m]
sacre pagine professoris**

Vivaldus, Joannes Ludovicus

[Augsburg], 1518

VD16 V 1772

De quarto precepto ecclesie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30734

fic. *D*iffas die dñica secularibz totas audire spēalt ordie pēpim? ita vr ante bñdictionē sacerdotz egredi ppls nō psumat: q̄ si fecerint ab ep̄o publice p̄fun-
dant. *H*ec ibi. Plura occurrerēt ad discutendū sup̄ isto textu. Sed oibz di-
missis tal mouet dubitatio: *U*tr̄ istud p̄ceptū ecclie de auditiōe misse intelli-
gat nō solū de die dñico: s̄ etia de alijs diebz festiuis. Et videt q̄ nō: q̄ i textu
allegato d̄: tñ de die dñico. *H*ic sub breuibz q̄ p̄ceptū istud est gn̄ale nō soluz
ad die dñicā: s̄ ad oia alia festa q̄ sūt de p̄cepto. *N*ā vbi est eadē rō: tbi est idē
ius: q̄ de s̄ibz idē est iudiciū. *R*ō aut̄ q̄re fuit statutū ab ecclia de auditiōe
misse: videt fuisse ista: vt. s̄ in hoc modico tpe hō dirigit seipm ad deū z vacet
diuinis. Sed alia de causa fuerūt addita: alia festa ad dies dñicos sub p̄cepto
nisi vr vacet rebz diuinis: ergo videt q̄ istud p̄ceptū de auditiōe misse debet
extendi ad alia festa.

De quarto precepto ecclesie.

*Q*uartū p̄ceptū ecclie est de sacramēto p̄fessionis. *N*ā p̄cipit ecclia vt q̄li
q̄ ber postq̄ venerit ad annos discretiōis saltē sel̄ in anno p̄fiteat̄ pctā sua
pp̄rio sacerdoti. *D*icit̄ aut̄ pp̄rius sacerdos q̄cūq̄ h̄z potestātē absolnēdi
ordinariā vel delegatā: siue sit cōis siue singularis. *S*i q̄s ḡ nō p̄fiteat̄ semel in
anno habēs annos discretiōis peccat mortalit̄ si q̄s ex negligētia hoc faciat: se-
cus si ex impotētia. *U*el q̄ nō habeat coplā p̄fessoris: vl̄ q̄ est excōicatus: nec
p̄ eū stat qn̄ querat z pcuret absolutiōe. *U*el q̄ differt aliq̄bz diebz de cōsilio
sacerdotis. *N*ō pōt aut̄ sacerdos deobligare aliq̄bz ab hoc p̄cepto: nec etiā ep̄s
sed solus papa q̄ntū ad semel in anno. *H*ec etiā eū q̄ nō habet nisi ventalia: q̄
uis aliq̄ dicat̄ talē nō tenet: q̄ p̄ceptū istud intelligit̄ de eo q̄ habet mortalia.
*T*ert̄ tñ est dicere *f*in *T*ho. in. iij. sen. di. xvij. vbi querit̄ vtr̄ oēs ad p̄fessio-
nē reneant: q̄ si loquamur ex vi sacramēti nō tenet aliq̄s ventalia p̄fiteri: s̄ ex
institutiōe ecclie quādo nō habet alia que p̄fiteat̄: vt obediāt p̄cepto ecclie re-
net̄. *N*ā z si cōsci? sibi nō sit de mortali: nō tamē est securus. *I*stud p̄ceptū p̄z
extra de pe. z re. ois vtriusq̄: vbi d̄: sic. *D*is vtriusq̄ sexus fidelis postq̄ ad an-
nos discretiōis puenerit om̄ia sua solus pctā saltē semel in anno fidelit̄ cōfite-
atur pp̄rio sacerdoti z inunctā sibi p̄niam pp̄rijs viribz studeat adimplere: sus-
cipiēs reuerent̄ ad m̄n? in pascha eucharistie sacramentū nisi forte de pp̄rij sa-
cerdotis p̄sillo ob aliq̄uā rōnabile causam ad tēpus ab hmōl p̄ceptiōe duxe-
rit abstinentiū. *A*liq̄n z viuens ab ingressu ecclie arceatur z mortens ch̄tia-
na careat sepultura. *E*t subdit q̄ hoc statutū debeat in ecclia frequēter publi-
carti. *N*e q̄s ex ignorātie cecitate vel amē excusatiōis assumat. *H*ec ibi. *S*u-
per hoc textu plura oporteret explicare. Sed oibz p̄termis̄s *Q*uerit̄ q̄s dicat̄
annus discretiōis in quo q̄s tenet̄ p̄fiteri ex p̄cepto ecclesie: *R*espondeo sub
breuibz: q̄ longa cōcertatio fit inter doctores ad assignandū quis sit annus
discretiōis. *Q*uidā em̄ dicunt q̄ annus discretiōis dicit̄ quando quis est
dolcapax. puer autē dicit̄ dolcapax quādo habet vsum ratiōis et cognoscit
peccatū. *A*lij p̄o dicūt q̄ tempus p̄ximū pubertati est tempus discretiōis.
*C*ū em̄ discretio dicat̄ a discernere inter bonum z malum. *H*oc aut̄ fit quan-
do ratio in homine cōualescit z est proximus pubertati. *S*unt alij qui dicūt
q̄ puer dicat̄ dolcapax vel deprehendit̄ habere vsum ratiōis p̄ quedā signa
exteriora: puta ex gestu vel ex verbis: p̄ceptue quādo dat ordinatas responsio-
nes. *N*ōnulli dicunt q̄ ann? discretiōis in puero quo ad cōtrahendū mari-
montum vel ingressum reliḡiōis intelligitur annus. xiiij. completus. *I*n fe-
m̄ina vero duodecimus. *A*nnus vero discretiōis quo quis ad confessiōnē ob-
ligatur vr̄ aliq̄s dicunt est annus immediatē post septennū. scilicet octauus.

*Q*uis est
pp̄rius sa-
cerdos.
*Q*uērenē
tur ad cō-
fessionē
sel̄ i anno

*Q*uis di-
cat̄ ann?
discretiō-
is.

De preceptis

Sed hoc videtur falsum: quia certum est quod ante usum rationis nullus peccare potest: et per rationem non tenet ad confessionem: sed in octavo anno puer non habet usum rationis: ut experientia docet: ergo non tenet ad confessionem: nec ille annus dicitur discretio. Si opponatur de puero quinquaginta annorum: quod teste Grego. in. liij. li. dialogo. propter peccatum blasphemie damnatus est. Ad hoc dicitur potest quod in illo puero sic damnato fuit acceleratus usus rationis: propter eodem cursum: quia certum est quod blasphemia non fuisset sibi imputata ad peccatum: nisi habuisset usum rationis. Quapropter illa que a communi iure exorbitant non sunt trabeda in consequentia: quia nec vna hirundo facit verum. Ideo affirmare quod pueri tenent immediate post septimum ad istud preceptum suandum sub pena peccati mortalis temerarium est et periculosum. Dicamur ergo quod annus discretio nis non potest precise assignari: quia in quibusdam acceleratur: in quibusdam vero magis retardatur propter diversas puerorum complexiones. Idcirco tutius est inducere pueros non solum in octavo anno: sed in quinquennio et septimo ad sacram confessionem et ad alia precepta christianae religionis: quibus non habeat usus rationis: nec ad illa teneant. Hinc dicit Hieronymus ad Demetriadem virginem: in epistola que incipit. Si summo ingenio dicitur sic. Optimi sunt ad instructionem mox primi quinquaginta anni: habent enim in se lentum quiddam et molle et quod facile formatur: quod autem in arbitrium voluntatis trahitur: et in certis nature rebus citius assuecit omne quod tenetur est. Nouellas adhuc et vix firmas radicis arbutulas dum ad omnem ductum sequaces sunt in qualibet parte flexi: facile est: que natura plerumque curuata cito ad arbitrium tollentis corrigunt. Tenuera et adhuc prime etatis aialia sine labore domari solent: quanto citius a vagandi libertate desuera sunt: tanto facilius vel colla iugo vel frenis ora insuescunt. Ipsi quoque litterarum studia reueris melius inserunt ingenijs. Idcirco penitus inherere sensibus solet quod prius sederit in mente. Hoc idem plurimum etiam in bene viuendi ratione valet dum adhuc mobilis est etas et animus ductibilis: exercenda boni consuetudo: et iugis meditatione firmata est. Occupandum est optimis rebus ingenium: et sancte conuersationis usus altius inserendus est. Hec Hieronymus.

De quinto precepto ecclesie.

Primum preceptum ecclesie est de sacra comunione sumenda semel in anno in qua die pasce postquam venerit quis ad annos discretio nis: ut dicitur Dece. superius allegata. extra de pe. et remis. His viris quoque sexus. Quicumque ergo non suscipit reuerent corpus christi semel in anno habens annos discretio nis peccat mortaliter. et viuet ab ingressu ecclesie arceat: et mortis christianae careat sepultura: ut dicitur in eodem ca. Secus si ex causa rationabili de consilio sacerdotis ab huius precepto ne abstineret. Hic nota quod licet parti precepto quilibet obligetur ad sacram comunione semel in anno: sicut ad confessionem: ut patet per dictam decre. Ad tamen eodem tempore quo pueri inducuntur ad confessionem sunt inducendi ad susceptionem tanti sacramenti: quia teste Augu. in lib. confessio. Corpus christi cibus est grandis. Pueri autem nondum sunt grandes in fide: ergo non debet eis dari corpus christi. Est autem tempus idoneum ad deuote comunicandum circa undecimum vel duodecimum annum si appareant signa deuotionis: et sciatur discernere panem materiale a sacramentali. Unde sanctus Thomas in. iij. li. sen. di. ix. ubi queritur. Utrum pueris sit dandum corpus christi: dicit sic. Pueris caretibus usus rationis qui non potest distinguere inter cibum spirituale et corpale non debet eucharistia dari: quibus quidam greci contrarium teneant: irrationabiliter autem: quia ad eucharistie sumptionem exigit actualis deuotio quam tales pueri habere non possunt. Pueris autem iam incipientibus habere discretionem etiam ante perfectam etatem: puta cum sint decem vel undecim annorum: aut circa hoc tempus potest dari: si in eis signa discretio nis appareant et deuotionis. Hec Thomas. Sed queritur verum ille satisfaciatur huic precepto qui comuniceat feria quinta in cena domini vel in sabbato sancto: vel alia die infra annum. Pro responsione nota quod dicitur Antoninus archiepiscopus Florentie